

Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2024 r.
poz. 264, 1089.

U S T A W A

z dnia 7 października 2022 r.

o Instytucie Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego

Art. 1. Ustawa określa organizację i zadania Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego, zwanego dalej „Instytutem”.

Art. 2. 1. Instytut jest państwową osobą prawną.

2. Siedzibą Instytutu jest miasto stołeczne Warszawa.

3. Instytut działa na podstawie ustawy i statutu.

4. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w drodze zarządzenia, nadaje Instytutowi statut, w którym określa organizację wewnętrzną oraz tryb pracy organów Instytutu, uwzględniając stworzenie optymalnych warunków organizacyjnych do prawidłowej realizacji jego zadań.

5. Instytut ma prawo używania okrągłej pieczęci z wizerunkiem godła Rzeczypospolitej Polskiej pośrodku i nazwą Instytutu w otoku.

Art. 3. 1. Celem działalności Instytutu jest wspieranie rozwoju języka polskiego za granicą.

2. Do zadań Instytutu należy:

- 1) inicjowanie i realizowanie działań dotyczących promocji języka polskiego;
- 2) wspieranie kultywowania polskiej tradycji i wartości języka polskiego jako ojczystego oraz promocji języka polskiego jako ojczystego wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą;
- 3) wzmacnianie współpracy między Polonią i Polakami zamieszkałymi za granicą a podmiotami działającymi w Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą, w szczególności w dziedzinie edukacji i nauki;
- 4) wspieranie inicjatyw oraz projektów edukacyjnych i naukowych mających na celu pogłębianie znajomości języka polskiego;
- 5) upowszechnianie języka polskiego jako obcego;

- 6) współpraca ze szkołami, uczelniami, instytucjami publicznymi, stowarzyszeniami, fundacjami, organizacjami i innymi podmiotami działającymi w Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą na rzecz rozwoju języka polskiego za granicą.

Art. 4. 1. Nadzór nad działalnością Instytutu sprawuje minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, obejmuje nadzór nad:

- 1) zgodnością działań Instytutu z przepisami prawa i statutem;
- 2) realizacją przez Instytut zadań, o których mowa w art. 3 ust. 2;
- 3) prawidłowością wydatkowania środków publicznych.

3. Kontrolę w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza się w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

4. Dyrektor Instytutu i Rada Instytutu są obowiązani do realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych w ramach realizacji nadzoru, o którym mowa w ust. 1.

Art. 5. 1. W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 3 ust. 2, Instytut może stworzyć, za zgodą ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania udzieloną na wniosek Dyrektora Instytutu, oddziały zamiejscowe będące wyodrębnionymi jednostkami organizacyjnymi lub komórkami organizacyjnymi Instytutu, w tym mające siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku tworzenia oddziału zamiejscowego mającego siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej Dyrektor Instytutu dodatkowo uzyskuje zgodę ministra właściwego do spraw zagranicznych.

2. Wniosek o wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 1, określa:

- 1) zamierzony termin utworzenia oddziału zamiejscowego;
- 2) proponowaną nazwę, siedzibę, właściwość rzeczową oraz miejscową oddziału zamiejscowego;
- 3) uzasadnienie utworzenia oddziału zamiejscowego;
- 4) informację o szacunkowych kosztach utworzenia i działalności oddziału zamiejscowego;
- 5) wpływ utworzenia oddziału zamiejscowego na realizację zadań, o których mowa w art. 3 ust. 2.

3. Oddziałem zamiejscowym kieruje kierownik powoływany i odwoływany przez Dyrektora Instytutu po uzyskaniu opinii ministra właściwego do spraw zagranicznych.

4. Powołanie, o którym mowa w ust. 3, stanowi nawiązanie stosunku pracy na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465).

5. Organizację wewnętrzną oddziału zamiejscowego określa regulamin nadany przez Dyrektora Instytutu.

6. Kierownik oddziału zamiejscowego mającego siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ustala najważniejsze kierunki działań z:

- 1) ambasadorem Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, na terenie którego funkcjonuje oddział zamiejscowy;
- 2) dyrektorem właściwego miejscowo instytutu polskiego będącego placówką podległą ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych – jeżeli instytut polski funkcjonuje na terenie państwa, w którym funkcjonuje oddział zamiejscowy.

7. Zamówienia publicznego na potrzeby własne oddziałów zamiejscowych Instytut może udzielić z wolnej ręki zgodnie z przepisami art. 213 i art. 217 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 i 1720), jeżeli wartość tego zamówienia jest mniejsza niż progi unijne, o których mowa w art. 3 ust. 1 tej ustawy.

8. Finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań Instytutu w części realizowanej przez oddziały zamiejscowe następuje ze środków, o których mowa w art. 17 ust. 2.

9. Instytut może przekształcać i likwidować oddziały zamiejscowe za zgodą ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania udzieloną na wniosek Dyrektora Instytutu. W przypadku oddziału zamiejscowego mającego siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej Dyrektor Instytutu dodatkowo uzyskuje opinię ministra właściwego do spraw zagranicznych dotyczącą zasadności jego przekształcenia lub likwidacji.

Art. 5a. 1. W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 3 ust. 2, Instytut może tworzyć, za zgodą ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania udzieloną na wniosek Dyrektora Instytutu, po uprzednim poinformowaniu ministra właściwego do spraw zagranicznych, podmioty zależne będące jednostkami organizacyjnymi mającymi siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w formie prawnej

i organizacyjnej zależnej od miejsca ich utworzenia, w tym w formie spółki kapitałowej, zwane dalej „podmiotami zależnymi”. Przepisów art. 45 i art. 49 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.¹⁾) nie stosuje się.

2. Wniosek o wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 1, określa zamierzony termin utworzenia i proponowaną siedzibę podmiotu zależnego, a także zawiera informacje o zamierzonej formie prawnej i organizacyjnej podmiotu zależnego oraz uzasadnienie utworzenia podmiotu zależnego.

3. Podmiotem zależnym kieruje kierownik. Obsady stanowiska kierownika dokonuje Dyrektor Instytutu w formie zgodnej ze statusem prawnym podmiotu zależnego.

4. Instytut może wyposażyć tworzony podmiot zależny ze swojego mienia w środki niezbędne do prowadzenia działalności.

5. Do zamówień publicznych na dostawy, usługi lub roboty budowlane na potrzeby podmiotów zależnych nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych.

6. Finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań Instytutu w części realizowanej przez podmioty zależne może następować ze środków, o których mowa w art. 17 ust. 2.

7. Instytut może przekształcać i likwidować, za zgodą ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, podmioty zależne.

Art. 6. Organami Instytutu są:

- 1) Dyrektor Instytutu;
- 2) Rada Instytutu.

Art. 7. 1. Dyrektora Instytutu powołuje minister właściwy do spraw oświaty i wychowania po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

1a. Kadencja Dyrektora Instytutu trwa pięć lat. Nie można pełnić funkcji Dyrektora Instytutu przez więcej niż dwie kolejno następujące po sobie pełne kadencje.

2. Dyrektorem Instytutu może być osoba, która:

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 1273, 1407, 1429, 1641, 1693 i 1872.

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) posiada wykształcenie wyższe;
- 4) posiada potwierdzoną znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej B2;
- 5) nie była ukarana karą dyscyplinarną;
- 6) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 7) nie została ukarana zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 104);
- 8) w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. nie pracowała i nie służyła w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 342, 497, 1195 i 1872) oraz nie współpracowała z tymi organami.

3. Przed powołaniem na stanowisko Dyrektora Instytutu osoba powoływana składa oświadczenie o spełnieniu wymagań, o których mowa w ust. 2, a w przypadku osoby urodzonej przed dniem 1 sierpnia 1972 r. – także oświadczenie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów, albo informację, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy.

4. Powołanie, o którym mowa w ust. 1, stanowi nawiązanie stosunku pracy na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

5. Wynagrodzenie Dyrektora Instytutu ustala minister właściwy do spraw oświaty i wychowania zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2136).

Art. 8. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania odwołuje Dyrektora Instytutu przed upływem kadencji w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;

- 2) zaprzestania spełniania któregokolwiek z warunków, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1, 2 lub 5–7;
- 3) złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów, albo informacji, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy, stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu.

2. (uchylony)

3. Odwołanie następuje z dniem określonym w akcie odwołania.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania powierza zastępcy Dyrektora Instytutu pełnienie obowiązków Dyrektora Instytutu na okres nie dłuższy niż trzy miesiące, z możliwością jednorazowego przedłużenia tego okresu o kolejne trzy miesiące.

Art. 9. 1. Do zadań i obowiązków Dyrektora Instytutu należy w szczególności:

- 1) kierowanie pracami Instytutu;
- 2) reprezentowanie Instytutu na zewnątrz;
- 3) zapewnienie funkcjonowania i ciągłości pracy Instytutu;
- 4) podejmowanie czynności w sprawach z zakresu prawa pracy;
- 5) opracowywanie rocznego planu działania Instytutu;
- 6) opracowywanie projektu rocznego planu finansowego Instytutu;
- 7) sporządzanie rocznego sprawozdania finansowego Instytutu;
- 8) sporządzanie rocznego sprawozdania z działalności Instytutu;
- 9) sprawowanie zarządu nad mieniem Instytutu;
- 10) prowadzenie gospodarki finansowej Instytutu;
- 11) rozliczanie dotacji otrzymanych z budżetu państwa.

2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 5–8, Dyrektor Instytutu przedstawia do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania.

3. Roczne sprawozdanie finansowe Instytutu podlega badaniu przez firmę audytorską.

4. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania dokonuje wyboru firmy audytorskiej.

Art. 10. 1. Dyrektor Instytutu kieruje działalnością Instytutu przy pomocy zastępcy.

2. Zastępcą Dyrektora Instytutu może być osoba, która spełnia wymagania określone w art. 7 ust. 2.

3. Dyrektor Instytutu powołuje i odwołuje zastępcę Dyrektora Instytutu.

4. Dyrektor Instytutu odwołuje zastępcę Dyrektora Instytutu przed upływem kadencji w przypadkach określonych w art. 8 ust. 1.

4a. Dyrektor Instytutu może odwołać zastępcę Dyrektora Instytutu przed upływem kadencji, na uzasadniony wniosek Rady Instytutu.

4b. Odwołanie następuje z dniem określonym w akcie odwołania.

5. Do zastępcy Dyrektora Instytutu przepisy art. 7 ust. 1a, 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 11. 1. W skład Rady Instytutu wchodzi:

- 1) jeden członek będący przedstawicielem Prezesa Rady Ministrów, powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów;
- 2) jeden członek będący przedstawicielem ministra właściwego do spraw zagranicznych, powoływany i odwoływany przez tego ministra;
- 3) jeden członek będący przedstawicielem ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, powoływany i odwoływany przez tego ministra;
- 4) nie więcej niż sześciu członków powoływanych i odwoływanych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

2. Członkiem Rady Instytutu może być osoba, która:

- 1) wyróżnia się wiedzą, doświadczeniem zawodowym lub autorytetem dającymi rękojmię prawidłowej realizacji zadań Rady Instytutu;
- 2) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

3. Kadencja Rady Instytutu trwa cztery lata. Nie można pełnić funkcji członka Rady Instytutu przez więcej niż dwie kolejno po sobie następujące pełne kadencje.

4. W przypadku upływu kadencji Rady Instytutu dotychczasowi członkowie pełnią swoje funkcje do dnia powołania członków do Rady Instytutu kolejnej kadencji.

Art. 12. 1. Członkostwo w Radzie Instytutu wygasa w przypadku:

- 1) śmierci;
- 2) złożenia rezygnacji;

3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

2. Odwołanie członka Rady Instytutu przed upływem kadencji może nastąpić w przypadku:

- 1) nieuczestniczenia w pracach Rady Instytutu przez okres co najmniej sześciu miesięcy;
- 2) choroby uniemożliwiającej pełnienie funkcji członka Rady Instytutu stwierdzonej orzeczeniem lekarskim.

3. Odwołanie następuje z dniem określonym w akcie odwołania.

4. W przypadku wygaśnięcia członkostwa w Radzie Instytutu lub odwołania członka Rady Instytutu przed upływem kadencji właściwy organ, o którym mowa w art. 11 ust. 1, powołuje nowego członka Rady Instytutu na okres do końca kadencji Rady Instytutu.

Art. 13. 1. Do zadań Rady Instytutu należy opiniowanie:

- 1) kierunków działalności Instytutu;
- 2) inicjatyw, opracowań i badań prowadzonych przez Instytut;
- 3) projektu rocznego planu działania Instytutu i projektu rocznego planu finansowego Instytutu;
- 4) projektu rocznego sprawozdania finansowego Instytutu;
- 5) projektu rocznego sprawozdania z działalności Instytutu;
- 6) projektów zmian w statucie Instytutu.

2. Rada Instytutu w celu wykonania swoich zadań może żądać niezbędnych informacji od Dyrektora Instytutu.

3. Rada Instytutu może przedstawiać Dyrektorowi Instytutu stanowiska, opinie lub wnioski we wszystkich sprawach dotyczących działalności Instytutu.

Art. 14. 1. Pracami Rady Instytutu kieruje przewodniczący wybierany spośród jej członków. Przewodniczącego wybiera i odwołuje Rada Instytutu w głosowaniu tajnym zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy liczby członków Rady Instytutu.

2. Rada Instytutu danej kadencji wybiera przewodniczącego na pierwszym posiedzeniu.

Art. 15. 1. Przewodniczący Rady Instytutu zwołuje jej posiedzenie z własnej inicjatywy, na wniosek Dyrektora Instytutu lub co najmniej dwóch członków Rady Instytutu, w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku.

2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania zwołuje pierwsze posiedzenie Rady Instytutu danej kadencji oraz wskazuje członka Rady Instytutu, który przewodniczy temu posiedzeniu.

3. W posiedzeniach Rady Instytutu mogą uczestniczyć, bez prawa głosu, Dyrektor Instytutu, zastępca Dyrektora Instytutu oraz osoby zaproszone przez przewodniczącego Rady Instytutu.

4. Członkowi Rady Instytutu przysługuje zwrot kosztów zakwaterowania i podróży, w wysokości i na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, w związku z udziałem w posiedzeniach Rady Instytutu.

Art. 16. Uchwały Rady Instytutu zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy liczby członków Rady Instytutu. W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego Rady Instytutu.

Art. 17. 1. Instytut prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na zasadach określonych w niniejszej ustawie oraz w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

2. Przychodami Instytutu są:

- 1) dotacje podmiotowe z budżetu państwa przeznaczone na finansowanie bieżącej działalności Instytutu, w szczególności wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń, wyposażenia w niezbędne składniki majątkowe oraz wynajem nieruchomości;
- 2) dotacje celowe z budżetu państwa przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie działalności Instytutu, o której mowa w art. 3, w tym finansowanie lub dofinansowanie inwestycji;
- 3) przychody z działalności gospodarczej prowadzonej na zasadach określonych w art. 19;
- 4) środki finansowe pochodzenia zagranicznego, w szczególności środki finansowe z funduszy Unii Europejskiej lub z krajowych i międzynarodowych projektów i programów badawczych;

- 5) przychody ze sprzedaży albo z tytułu przekazania do odpłatnego używania rzeczowych składników majątkowych będących własnością Instytutu;
- 6) darowizny, spadki i zapisy;
- 7) odsetki od wolnych środków przekazanych w depozyt zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 8) przychody z innych tytułów.

Art. 18. 1. Podstawą gospodarki finansowej Instytutu jest roczny plan finansowy ustalany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych na okres roku obrotowego. Rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy.

2. Dyrektor Instytutu przygotowuje i, po zasięgnięciu opinii Rady Instytutu, przedstawia ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania do zatwierdzenia projekt rocznego planu finansowego Instytutu, z uwzględnieniem terminów określonych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych dla przedłożenia materiałów do projektu ustawy budżetowej. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania zatwierdza roczny plan finansowy Instytutu w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania.

3. Podstawę gospodarki finansowej Instytutu w okresie od dnia 1 stycznia do dnia wejścia w życie planu finansowego Instytutu stanowi projekt tego planu.

4. (uchylony)

5. Instytut prowadzi rachunkowość zgodnie z przepisami o rachunkowości.

6. Koszty działalności Instytutu, w tym wynagrodzenia pracowników, są pokrywane z jego przychodów.

Art. 19. 1. Instytut może prowadzić działalność gospodarczą wyodrębnioną pod względem finansowym i rachunkowym z działalności, o której mowa w art. 3, w zakresie zadań Instytutu, w szczególności działalność wydawniczą, szkoleniową i wynajem pomieszczeń.

2. Działalność gospodarcza, o której mowa w ust. 1, nie może być finansowana z dotacji podmiotowej i dotacji celowej z budżetu państwa.

3. Dochód z działalności gospodarczej, o której mowa w ust. 1, służy wyłącznie realizacji zadań Instytutu określonych w art. 3 ust. 2.

Art. 20. 1. Tworzy się następujące fundusze Instytutu:

- 1) fundusz statutowy;
- 2) fundusz rezerwowy;

- 3) fundusz stypendialny;
- 4) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych;
- 5) inne fundusze, jeżeli obowiązek ich utworzenia wynika z odrębnych przepisów.

2. Fundusz statutowy Instytutu stanowi równowartość netto środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz innych składników majątku, stanowiących wyposażenie Instytutu w dniu rozpoczęcia działalności.

3. Zysk netto Instytutu powiększa fundusz rezerwowy.

4. Stratę netto Instytutu pokrywa się z funduszu rezerwowego.

5. Fundusz stypendialny tworzy się ze środków z dotacji podmiotowej, o której mowa w art. 17 ust. 2 pkt 1, w kwocie nie wyższej niż 5% tej dotacji. Fundusz stypendialny może zostać powiększony o środki przekazane Instytutowi na podstawie odrębnych umów o finansowanie lub dofinansowanie stypendiów.

6. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych tworzy się na zasadach określonych w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 998 i 1586).

Art. 21. 1. Instytut jest zwolniony z opłat z tytułu użytkowania wieczystego gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostki samorządu terytorialnego, z wyjątkiem części tych gruntów wykorzystywanej wyłącznie do działalności, o której mowa w art. 19 ust. 1.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do użytkowania wieczystego gruntów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Art. 22. 1. Instytut może ustanawiać i finansować stypendia ze środków z funduszu stypendialnego, o którym mowa w art. 20 ust. 1 pkt 3, dla osób należących do Polonii, Polaków zamieszkałych za granicą oraz osób nieposiadających polskiego pochodzenia.

2. Stypendia, o których mowa w ust. 1, mogą otrzymać osoby zaangażowane na rzecz podtrzymywania polskiej tożsamości narodowej oraz więzi z Ojczyzną lub osoby zaangażowane na rzecz nauki języka polskiego.

3. Dyrektor Instytutu ogłasza nabór wniosków o przyznanie stypendiów, o których mowa w ust. 1. Ogłoszenie zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Instytutu.

4. Dyrektor Instytutu przyznaje stypendium, o którym mowa w ust. 1, na wniosek osoby ubiegającej się o przyznanie stypendium złożony w ramach naboru, o którym mowa w ust. 3.

4a. Wniosek, o którym mowa w ust. 4, może być złożony za pośrednictwem podmiotu, o którym mowa w art. 24 ust. 1.

5. Stypendium, o którym mowa w ust. 1, jest przyznawane na okres od jednego do dwunastu miesięcy i może być wypłacane w formie świadczenia jednorazowego lub świadczenia miesięcznego.

6. Wysokość stypendium, o którym mowa w ust. 1, nie może być wyższa niż dwukrotność przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” pomnożonego przez liczbę miesięcy w okresie na jaki przyznano stypendium.

7. Dyrektor Instytutu przekazuje środki finansowe w ramach przyznanego stypendium, o którym mowa w ust. 1, na podstawie umowy.

8. Do oceny wniosków, o których mowa w ust. 4, Dyrektor Instytutu powołuje komisję ekspertów.

9. W skład komisji ekspertów, o której mowa w ust. 8, może zostać powołana osoba, która:

- 1) wyróżnia się wiedzą i doświadczeniem w obszarze zadań realizowanych przez Instytut;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- 4) nie została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe.

10. W skład komisji ekspertów, o której mowa w ust. 8, nie może zostać powołana osoba, wobec której zachodzą przesłanki określone w art. 24 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 i 803) dotyczące wyłączenia pracownika.

11. Osoba wchodząca w skład komisji ekspertów, o której mowa w ust. 8, przed przystąpieniem do oceny wniosku, o którym mowa w ust. 4, składa Dyrektorowi Instytutu oświadczenie, że nie zachodzi żadna z okoliczności powodujących wyłączenie jej z udziału w ocenie wniosku oraz że nie zachodzą żadne okoliczności

mogące budzić uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności względem osoby ubiegającej się o stypendium, o którym mowa w ust. 1.

12. Osobom wchodzącym w skład komisji ekspertów, o której mowa w ust. 8, przysługuje wynagrodzenie ryczałtowe nieprzekraczające przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, wypłacane na warunkach określonych w umowie zawartej z Dyrektorem Instytutu.

13. Osobom wchodzącym w skład komisji ekspertów, o której mowa w ust. 8, będącym jednocześnie pracownikami Instytutu nie przysługuje dodatkowe wynagrodzenie.

14. Dyrektor Instytutu cofa stypendium, o którym mowa w ust. 1, w przypadku gdy osoba, której przyznano stypendium nie zrealizowała zobowiązań określonych w umowie, o której mowa w ust. 7.

15. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje stypendiów, o których mowa w ust. 1, szczegółowe warunki i tryb ich przyznawania, skład, zadania oraz tryb pracy komisji ekspertów, o której mowa w ust. 8, zakres informacji zawartych we wniosku, o którym mowa w ust. 4, oraz niezbędne elementy umowy, o której mowa w ust. 7, uwzględniając zaangażowanie kandydatów do stypendiów na rzecz podtrzymania polskiej tożsamości narodowej oraz więzi z Ojczyzną lub w naukę języka polskiego i rozwijanie osiągnięć stypendystów w tym zakresie, a także konieczność zapewnienia sprawnego i efektywnego wykonywania zadań Instytutu w zakresie przyznawania stypendiów.

Art. 23. 1. Instytut może wspierać przedsięwzięcia na rzecz wspierania rozwoju języka polskiego za granicą w formie:

- 1) dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie realizacji określonych zadań, które podlegają szczególnym zasadom rozliczania,
- 2) nieodpłatnego użyczenia nieruchomości Instytutu przeznaczonych na realizację zadań Instytutu, o których mowa w art. 3 ust. 2

– zwanych dalej „wsparciem”.

2. Wsparcie może być udzielone:

- 1) po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert – w przypadku wsparcia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1;

- 2) w drodze naboru wniosków w trybie ciągłym – w przypadku wsparcia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1;
- 3) na wniosek podmiotu, o którym mowa w art. 24 ust. 1, złożony z jego inicjatywy – w przypadku wsparcia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Instytut udziela wsparcia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w drodze umowy dotacyjnej, a wsparcia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, w drodze umowy użyczenia.

4. Dyrektor Instytutu ogłasza otwarty konkurs ofert, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, i nabór wniosków w trybie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 i 3. Ogłoszenie zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Instytutu.

5. Dyrektor Instytutu może unieważnić w każdym czasie otwarty konkurs ofert, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, w szczególności jeżeli przemawia za tym interes publiczny lub wysokość środków przeznaczonych na sfinansowanie przedsięwzięć objętych wsparciem jest niewystarczająca.

6. Podmiot otrzymujący wsparcie jest obowiązany wykorzystać wsparcie zgodnie z celem, na jaki je uzyskał, i zgodnie z umową. Odsetki uzyskane od środków pochodzących z dotacji celowej są odprowadzane na rachunek dochodów budżetu państwa.

Art. 24. 1. Ofertę w otwartym konkursie ofert, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1, i wniosek w trybie, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 2 i 3, może złożyć podmiot realizujący działania spójne z zadaniami Instytutu, o których mowa w art. 3 ust. 2, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub za granicą. Oferty i wniosku, o których mowa w zdaniu pierwszym, nie może złożyć osoba fizyczna.

2. Instytut nie może udzielić wsparcia:

- 1) (uchylony)
- 2) osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, w której osoba będąca członkiem jej organów zarządzających lub współnikiem została skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 3) podmiotowi, który:
  - a) posiada zaległości z tytułu należności publicznoprawnych lub
  - b) pozostaje pod zarządem komisarycznym, znajduje się w toku likwidacji, postępowania upadłościowego lub postępowania restrukturyzacyjnego, lub

- c) w okresie trzech lat przed dniem złożenia wniosku o udzielenie wsparcia naruszył w sposób istotny umowę zawartą z Instytutem.

3. Dla każdego ogłoszonego otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1, Dyrektor Instytutu powołuje komisję konkursową, która opiniuje złożone oferty, o których mowa w ust. 1.

4. Dla każdego naboru wniosków w trybie ciągłym, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 2, Dyrektor Instytutu powołuje komisję ekspertów, która ocenia złożone wnioski.

5. W przypadku, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 3, Dyrektor Instytutu może powołać doraźną komisję ekspertów, która ocenia złożone wnioski.

6. W skład komisji, o których mowa w ust. 3–5, może zostać powołana osoba, która:

- 1) wyróżnia się wiedzą i doświadczeniem w obszarze zadań realizowanych przez Instytut, a w przypadku gdy jest to uzasadnione rodzajem przedsięwzięć, którym ma być udzielone wsparcie – osoba wyróżniająca się wiedzą i doświadczeniem w dziedzinie właściwej dla tego rodzaju przedsięwzięć;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- 4) nie została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe.

7. W skład komisji, o których mowa w ust. 3–5, nie może zostać powołana osoba, wobec której zachodzą przesłanki określone w art. 24 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego dotyczące wyłączenia pracownika.

8. Osoba wchodząca w skład komisji, o których mowa w ust. 3–5, przed przystąpieniem odpowiednio do opiniowania oferty lub oceny wniosku, o których mowa w ust. 1, składa Dyrektorowi Instytutu oświadczenie, że nie zachodzi żadna z okoliczności powodujących wyłączenie jej z udziału odpowiednio w wyrażeniu opinii lub ocenie wniosku oraz że nie zachodzą żadne okoliczności mogące budzić uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności względem podmiotu ubiegającego się o wsparcie.

9. Osobom wchodzącym w skład komisji, o których mowa w ust. 3–5, przysługuje wynagrodzenie ryczałtowe nieprzekraczające przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu

Statystycznego, wypłacane na warunkach określonych w umowie zawartej z Dyrektorem Instytutu.

10. Osobom wchodzącym w skład komisji, o których mowa w ust. 3–5, będącym jednocześnie pracownikami Instytutu nie przysługuje dodatkowe wynagrodzenie.

Art. 25. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, kryteria, szczegółowe warunki i tryb udzielania wsparcia oraz zakres informacji, jakie powinna zawierać oferta w otwartym konkursie ofert i wnioski, o których mowa w art. 24 ust. 1, skład, zadania oraz tryb pracy komisji, o których mowa w art. 24 ust. 3–5, uwzględniając efektywne i skuteczne wykorzystanie wsparcia oraz zapewnienie sprawności i przejrzystości jego udzielania.

Art. 25a. Do przyznawania stypendiów, o których mowa w art. 22 ust. 1, i wsparcia, o którym mowa w art. 23 ust. 1, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 25b. 1. Składanie wniosków o przyznanie stypendiów, o których mowa w art. 22 ust. 4, oraz ofert w otwartym konkursie ofert i wniosków, o których mowa w art. 23 ust. 1, jest dokonywane za pośrednictwem systemu teleinformatycznego w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz. 57, 1123, 1234 i 1703), w którym są przetwarzane niezbędne dane do prawidłowego przebiegu procesu przyznawania stypendiów, o których mowa w art. 22 ust. 1, lub udzielenia wsparcia, o którym mowa w art. 23 ust. 1.

2. Złożenie wniosków, o których mowa w art. 22 ust. 1, oraz ofert w otwartym konkursie ofert i wniosków, o których mowa w art. 23 ust. 1, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego odbywa się za pomocą konta w systemie założonego dla wnioskodawcy lub oferenta.

3. Dyrektor Instytutu jest administratorem danych przetwarzanych w systemie teleinformatycznym, za pośrednictwem którego składane są wnioski o przyznanie stypendiów, o których mowa w art. 22 ust. 4, oraz oferty w otwartym konkursie ofert i wnioski, o których mowa w art. 23 ust. 1.

Art. 26. 1. Instytut kontroluje rozliczenia przychodów i kosztów przedsięwzięcia objętego wsparciem. Kontroli podlega również przebieg i sposób realizacji przedsięwzięcia oraz prawidłowość wykorzystania otrzymanego z Instytutu wsparcia.

2. W ramach kontroli, o której mowa w ust. 1, upoważnieni pracownicy Instytutu mogą badać dokumenty i inne nośniki informacji, które mają lub mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości wykorzystania wsparcia, oraz żądać udzielenia na piśmie informacji dotyczących wykonania przedsięwzięcia objętego wsparciem.

3. Po przeprowadzeniu kontroli, o której mowa w ust. 1, upoważnieni pracownicy Instytutu mogą formułować wnioski i zalecenia pokontrolne.

4. Instytut może odstąpić od umowy o wsparcie w przypadku wykorzystania wsparcia niezgodnie z przeznaczeniem lub nieterminowego bądź nienależytego wykonywania umowy o wsparcie, w tym zmniejszenia zakresu przedsięwzięcia objętego wsparciem stwierdzonego na podstawie wyników kontroli oraz oceny realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych.

Art. 27–29. (pominięte)²

Art. 30. Tworzy się Instytut.

Art. 31. 1. W latach 2022–2031 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym realizacji zadań wynikających z ustawy wyniesie w:

- 1) 2022 r. – 14 925 000 zł;
- 2) 2023 r. – 92 400 000 zł;
- 3) 2024 r. – 92 400 000 zł;
- 4) 2025 r. – 92 400 000 zł;
- 5) 2026 r. – 92 400 000 zł;
- 6) 2027 r. – 92 400 000 zł;
- 7) 2028 r. – 92 400 000 zł;
- 8) 2029 r. – 92 400 000 zł;
- 9) 2030 r. – 92 400 000 zł;
- 10) 2031 r. – 92 400 000 zł.

2. Organem monitorującym wykorzystanie limitu wydatków, o których mowa w ust. 1, jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

3. W przypadku zagrożenia przekroczenia limitu wydatków, o których mowa w ust. 1, zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu wydatków związanych z kosztami funkcjonowania Instytutu, w szczególności

---

²⁾ Zamieszczone w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 lutego 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Instytucie Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego (Dz. U. poz. 264).

w zakresie związanym z liczbą ustanawianych i finansowanych stypendiów, o których mowa w art. 22 ust. 1, oraz wysokości wsparcia udzielanego przez Instytut w danym roku.

4. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 3, jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

Art. 31a. Wydatków związanych z utworzeniem i funkcjonowaniem podmiotu zależnego oraz nabywania przez Instytut nieruchomości nie wlicza się do maksymalnego limitu wydatków, o którym mowa w art. 31 ust. 1.

Art. 32. Organy, o których mowa w art. 11 ust. 1, powołują członków Rady Instytutu pierwszej kadencji w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 33. Dyrektor Instytutu, w terminie 14 dni od dnia powołania, przygotowuje i przedstawi ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania do zatwierdzenia projekt planu finansowego Instytutu na rok 2022. Do planu finansowego Instytutu na rok 2022 nie stosuje się przepisu art. 13 ust. 1 pkt 3 w zakresie zasięgnięcia opinii Rady Instytutu.

Art. 34. Dyrektor Instytutu, w terminie do dnia 30 stycznia 2023 r., przygotowuje i przedstawi ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania do zatwierdzenia projekt planu finansowego Instytutu na rok 2023. Do planu finansowego Instytutu na rok 2023 nie stosuje się przepisu art. 13 ust. 1 pkt 3 w zakresie zasięgnięcia opinii Rady Instytutu.

Art. 35. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia³⁾.

---

³⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 30 listopada 2022 r.